

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

**Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції**

15 травня 2025 р.

**Полтава
2025**

3. Favicon America's Great Depression. URL: https://cdn.mises.org/Americas%20Great%20Depression_3.pdf.
4. Yehorycheva S., Hlushko A., Khudolii Y. Issue of Ukrainian financial sector information security. *Development Management*. 2023. №22(4). P. 45-52.
5. Krekoten I., Svistun L., Khudolii Y. Prospects of using security mechanism in the process of rehabilitation the building sphere in Ukraine. *Int J Eng Technol (UAE)*. 2018. 7(3):219–224. <https://doi.org/10.14419/ijet.v7i3.2.14406>
6. Onyshchenko S., Maslii O., Hlusko A., Yanko A., Cherviak A. Social and Economic Security: Threats and Strengthening Targets. A monograph E-SCIECE SPACE, WARSZAWA, 2023. 203 p.

УДК 336.74:004.738.5

Логвиненко Ліліана Сергіївна, студентка

Науковий керівник: Вовченко Оксана Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЕВОЛЮЦІЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ ТА ЇХ ПОТЕНЦІЙНИЙ ВПЛИВ НА БЕЗПЕКУ ПЛАТЕЖІВ

У сучасному світі, де цифрові технології стрімко змінюють фінансову інфраструктуру, цифрові валюти центральних банків (CBDC) відіграють суттєву роль у розвитку грошових систем. Підвищений інтерес до технології блокчейн та децентралізований випуск криптовалют, призвели до появи ідеї цифрових валют центральних банків. Крім того, як відповідь на успіхи великих технологічних корпорацій, котрі розробляють стейблкоїни (наприклад, Diem (Libra) від Facebook), центральні банки почали розглядати CBDC як

альтернативу приватним цифровим валютам, задля підсилення монетарного суверенітету. Вони потенційно можуть підвищити ефективність платіжних систем, розширити фінансову інклюзію, забезпечити надійну альтернативу криптовалюти і навіть вплинути на грошову-кредитну політику загалом. Однак з цими перевагами виникає й чимало викликів, зокрема щодо кібербезпеки, конфіденційності даних користувачів, а також безперерйного функціонування цифрової платіжної інфраструктури. Незважаючи на це, все більше країн розглядають цифровізацію власних грошових одиниць як перспективну можливість подальшого розвитку.

За своєю природою CBDC – це цифрові активи, тобто гроші в цифровій формі, що мають статус законного платіжного засобу. Фактично, це додаткова форма національної валюти країни, що поєднує властивості готівки та безготівкових грошей. Доступ до відкриття відповідних рахунків у центральному банку мають юридичні та фізичні особи, а сутність CBDC як форми грошей не змінюється, оскільки змін зазнає лише спосіб здійснення транзакцій.

На кінець 2024 року понад 130 центральних банків активно досліджують або вже впроваджують CBDC. Країни перебувають на різних стадіях – від пілотування даного проєкту до повноцінного впровадження у фінансову систему (рис. 1).

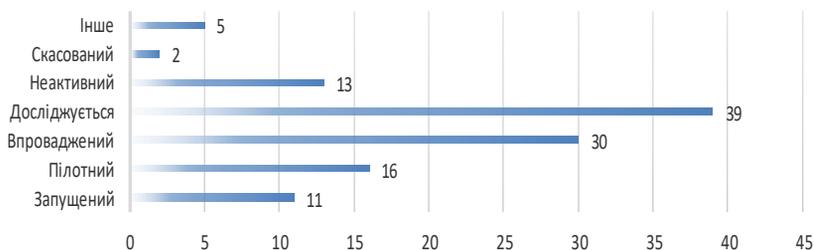

Рис. 1. Стан проєктів та кількість країн і валютних союзів, які впроваджують CBDC на кінець 2024 р.

Джерело: [1].

Для кращого розуміння глобального масштабу та специфіки впливу цифрових валют центральних банків (CBDC) на безпеку платежів варто розглянути особливості їх впровадження у низці конкретних країн, а також оцінити їхні досягнення та поточний стан реалізації відповідних ініціатив (табл. 1).

Таблиця 1

Основні цифрові валюти центральних банків різних країн світу

Країна	CBDC	Особливості	Рік запуску	Кількість користувачів / обіг
Китай	e-CNY	Широка інтеграція; використовується для транскордонних платежів з торговельними партнерами Китаю	Тестовий запуск у 2020 році, повноцінне впровадження у 2022 році	261 млн користувачів, близько \$13,6 млрд станом на 2023 рік
Швеція	eKrona	Фокус на офлайн-платежах	Тестовий запуск у 2020 році	Тестується обмежено, планується впровадження
Багамські Острови	Sand Dollar	Працює через мобільні гаманці	2020 р.	Близько 90% населення має доступ, 2,4 млн багамських доларів (\$2,6 млн дол.) в обігу у 2024 р.
Японія	J-Coin	Можливість використання на смартфоні за допомогою QR-коду	Пілотний проєкт у 2023р очікується повноцінний запуск у 2026р	Тестується обмежено, планується впровадження
Нігерія	eNaira	Відкрита система, інтеграція з мобільними платежами	2021 р.	Близько 0.5 млн активних користувачів, 14 млрд найр (\$8,8 млн) в обігу у 2024 році

Джерело: сформовано автором на основі [2, 3].

У світі спостерігається активне зростання інтересу до цифрових валют як ефективного інструменту модернізації платіжної інфраструктури, підвищення прозорості грошових потоків, а також розширення доступу населення до фінансових

послуг. Деякі країни вже запровадили цифрові валюти у загальнонаціональному масштабі, інші перебувають на стадії пілотних проєктів або активного дослідження, вивчаючи правові, технічні та соціально-економічні аспекти цього процесу. Такий досвід є надзвичайно цінним для тих держав, які лише планують розробку власної цифрової валюти, зокрема і для України.

Запровадження цифрових валют центральних банків суттєво змінює підходи до забезпечення безпеки платіжних операцій. Однією з ключових переваг CBDC є підвищений контроль держави над платіжною інфраструктурою, що дозволяє оперативніше реагувати на потенційні загрози та відстежувати підозрілі транзакції. Це надзвичайно важливо в сучасних умовах стрімкого зростання кількості цифрових розрахунків та активності зловмисників у кіберпросторі.

На відміну від децентралізованих криптовалют, цифрові валюти центрального банку функціонують у рамках регульованої екосистеми, де кожен елемент підлягає ретельному технічному та правовому аудиту. Це значно зменшує ризики шахрайства, відмивання коштів й фінансування тероризму. Крім того, на відміну від інших цифрових валют, CBDC захищаються та гарантуються центральними банками країн, які їх випускають. Також CBDC можуть мати вбудовані механізми обмеження транзакцій, наприклад, за сумою, регіоном або категорією отримувача, що також сприяє зміцненню фінансової безпеки.

Цифрові валюти центральних банків мають змогу суттєво посилити захищеність фінансових операцій, забезпечити прозорість грошових потоків, а також створити нові інструменти боротьби з економічною злочинністю в цифровому середовищі. У перспективі це сприятиме формуванню більш стійкої, контрольованої та надійної платіжної інфраструктури на національному та глобальному рівнях.

Тож цифрові валюти центральних банків є ключовим інноваційним напрямом у фінансовій політиці країн світу. Вони відкривають нові можливості для розвитку економіки, підвищення ефективності платежів і посилення фінансової інклюзії. Водночас виникає необхідність у розробці комплексної

нормативно-правової бази, посиленні кіберзахисту та боротьбі з викликами, пов'язаними з технологічними ризиками. Для України е-гривня може стати інструментом цифрової трансформації фінансової системи, зміцнення довіри до безготівкових розрахунків та підтримки інновацій у сфері fintech. Реалізація цієї ініціативи потребує ретельного регулювання та продовження досліджень, орієнтованих на безпеку, прозорість і ефективність упровадження цифрової валюти центрального банку.

Література

1. Central Bank Digital Currency Tracker. *Atlantic Council*. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/cbdctracker/> (дата звернення: 09.04.2025).

2. Ходакевич С. І. Цифрові валюти центральних банків: сутність та перспективи впровадження. *Стратегія економічного розвитку України*. 2022. №50. С. 71–81. URL: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/37921>.

3. Shkliar A.I. The phenomenon of central banks' digital currencies (CBDC): key attributes and implementation perspectives. *Ukrainian Society*. 2020. №1 (72). С.123–137. doi: 10.15407/socium2020.01.123/

УДК 336.226.322:334.012.64

Шаповалов Ігор Іванович,

*здобувач третього (наукового) рівня вищої освіти
Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»*

ПОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Мале та середнє підприємництво (МСП) відіграє ключову роль у формуванні національної економіки, забезпечуючи зайнятість населення, розвиток інновацій і гнучке реагування на зміни ринкового середовища. В умовах трансформаційних